

Deloitte Legal Newsflash
Greenille Private Client Team

**Clausule over het vermoeden van
verrekening 'van dag tot dag' in een
huwelijkscontract – Arrest van het
Hof van Cassatie van 14 november
2019**

Met zijn arrest van 14 november 2019 heeft het Hof van Cassatie standpunt ingenomen over de interpretatie van de clausule over de verrekening 'van dag tot dag'.

Wat is de clausule over de 'verrekening van dag tot dag'?

De vereffening van een huwelijksvermogensstelsel kan aanleiding geven tot verrekeningen tussen de verschillende vermogens. In een gemeenschapsstelsel gaat het dan vooral om vergoedingen, tussen het eigen vermogen van een echtgenoot en het gemeenschappelijk vermogen. In een scheiding van goederen gaat het om vorderingen die de ene echtgenoot tegenover de andere laat gelden. Het bewijs van het bestaan en van de omvang van dergelijke vergoedingen of vorderingen mag met alle bewijsmiddelen worden geleverd, tussen echtgenoten zelfs door 'algemene bekendheid'.

Echtgenoten kunnen in hun huwelijkscontract over deze bewijsvoering conventionele regels invoeren. Wat ze met name in een gemeenschapsstelsel echter niet kunnen doen, is de mogelijkheid van een vergoedingsrekening uitsluiten (Cass. 17 september 2007). Wat ze wel kunnen doen, zowel in een gemeenschapsstelsel als in een stelsel van scheiding van goederen, is bedingen dat 'de verrekening tussen de vermogens geacht worden van dag tot dag te zijn opgesteld'. Dit staat ook te lezen in het arrest van het Hof van Cassatie van 17 september 2007, en dit is ook in het arrest van 14 november 2019 bevestigd.

Het vermoeden van verrekening van dag tot dag is volgens het Hof geldig, zolang het vermoeden weerlegbaar is. Het is nochtans wel een gevaarlijke clausule, die best afgeraden wordt. Ze steunt immers op een veronderstelling die zich nooit voordoet: het is irrealistisch te veronderstellen dat als een echtgenoot eigen geld voor de betaling van een gemeenschapsschuld of ten voordele van de andere echtgenoot aanwendt, de verrekening daarvan de dag daarop al zal zijn gebeurd. Ze maakt het dus voor een echtgenoot onverantwoord moeilijk om betaling te verkrijgen van wat hem of haar door zijn of haar mede-echtgenoot verschuldigd is.

Erger wordt het nog als het vermoeden van verrekening 'van dag tot dag' moeilijk weerlegbaar is. Dat is het zeker het geval als de clausule vermeldt, zoals wel vaker voorkomt 'Bij gebrek van geschreven rekeningen zullen de echtgenoten vermoed worden de rekeningen, die zij wederzijds verschuldigd zijn, dag voor dag te hebben vereffend.'

Wat moet er inderdaad worden begrepen onder de woorden 'bij gebrek van geschreven rekeningen'? In de rechtsleer en rechtspraak kan men hoofdzakelijk twee strekkingen onderscheiden.

Een eerste strekking interpreteert de clausule zeer strikt en stelt dat echtgenoten het vermoeden van verrekening enkel kunnen weerleggen door middel van een geschrift. Indien de echtgenoten niet over een geschrift beschikken, zullen er dus geen verrekeningen kunnen plaatsvinden tussen de verschillende vermogens. Men kan zich de vraag stellen of deze strikte interpretatie het vermoeden niet de facto onweerlegbaar maakt? Doorgaans houden echtgenoten immers geen geschriften bij en dit zou impliceren dat bijgevolg elke mogelijkheid tot verrekening uitgesloten is.

Een tweede strekking pleit daarom voor een soepelere interpretatie van de clausule en stelt dat echtgenoten het vermoeden van verrekening ook kunnen weerleggen door middel van andere bewijsmiddelen dan een geschrift. Men wijst erop dat 'bij gebrek van geschreven rekeningen' niet dezelfde betekenis heeft als 'bij gebrek van schriftelijk bewijs'. Indien de echtgenoten geen geschreven rekeningen kunnen voorleggen, zal het vermoeden van verrekening van dag tot dag van toepassing worden, maar dat vermoeden kan wel weerlegd worden met alle bewijsmiddelen.

Het Hof van Cassatie neemt standpunt in

Met zijn arrest van 14 november 2019 heeft het Hof van Cassatie standpunt ingenomen ten gunste van de tweede strekking.

Het cassatieberoep was gericht tegen een arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 22 maart 2017, waarin de appelrechters moesten oordelen over de interpretatie van een clause van 'vermoeden van verrekening van dag tot dag' in het huwelijkscontract van echtgenoten gehuwd onder het stelsel van scheiding van goederen, waarbij dit vermoeden zou gelden 'bij gebrek van geschreven rekeningen'.

De appelrechters oordeelden terecht, zo stelt het Hof van Cassatie, dat dit beding duidelijk slechts weerlegbaar is bedongen; dat bedingen met deze strekking bovendien ook niet het bewijs uitsluiten van het bestaan van een schuldvordering van de ene echtgenoot op de andere; - dat dit inhoudt dat de geldtransfers vanuit de eigen rekening van de vrouw en waarvan de man niet voorhoudt dat hij deze bedragen ooit heeft terugbetaald, als bewijs kunnen worden gehanteerd voor de vordering van de verweester; - dat afstand van recht niet wordt vermoed en dat een beding van afstand van rechten, onder andere van verrekeningsrechten, hoe dan ook van restrictieve interpretatie is.

Het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat de interpretatie door de appelrechters van de clause van 'vermoeden van verrekening van dag tot dag bij gebrek van geschreven rekeningen' niet onverenigbaar is met de bewoordingen van de clause en heeft aldus het cassatieberoep verworpen.

Besluit

Met het bovenstaande arrest heeft het Hof van Cassatie duidelijk standpunt ingenomen ten gunste van de soepelere interpretatie, waardoor de discussie omtrent de interpretatie van de clause van 'vermoeden van verrekening van dag tot dag', en meer specifiek omtrent de zinsnede 'bij gebrek van geschreven rekeningen', definitief beslecht is.

Wij treden dit arrest volledig bij. Een strikte interpretatie voert immers de facto een onweerlegbaar vermoeden van verrekening in. In een stelsel van scheiding van goederen kan dit tot onredelijke en onbillijke gevolgen leiden, wat zeker moet vermeden worden. In een stelsel van gemeenschap van goederen zou een strikte interpretatie zelfs moeten leiden tot nietigverklaring van de clause. Daarom ook pleiten we ervoor om dit soort clauses uit huwelijkscontracten te bannen: ze zijn niet nuttig, wel integendeel, ze zijn gevaarlijk.

Contact

Bij vragen over bovenstaande alert, of voor algemene vragen contacteer:

Greenille Private Client Team, Tel: + 32 2 738 06 50,
Email: greenille@deloitte.com

As a top legal practice in Belgium, Deloitte Legal - *Lawyers* is a full service business law firm, highly recommended by the most authoritative legal guides. Deloitte Legal - *Lawyers* is based in Zaventem, Watermael-Boitsfort, Antwerp, Ghent and Kortrijk. It consists of close to 150 highly qualified Bar-admitted lawyers. Deloitte Legal - *Lawyers* offers expert advice in the fields of banking & finance, commercial, corporate/M&A, employment, IT/IP, public/administrative, insolvency and reorganisations, real estate, EU law, tax law and dispute resolution. Whenever required to ensure a seamless and comprehensive high-quality service, Deloitte Legal - *Lawyers* collaborates closely with other professions (e.g. tax, financial advisory, accountancy, consulting), and with a select group of law firms all over the world.

Deloitte Legal - *Lawyers* provides thorough and practical solutions tailored to the needs of clients ranging from multinational companies, national large and medium-sized enterprises, financial institutions, government bodies to private individuals.

More information: www.deloittelegal.be

© 2020, Deloitte Legal - *Lawyers* - The content and layout of this communication are the copyright of Deloitte Legal - *Lawyers* or its contributors, and are protected under copyright and other relevant and intellectual property rights laws and regulations. No reproduction in any form or through any medium is allowed without the explicit consent of Deloitte Legal - *Lawyers* or its contributors.

[Subscribe](#) | [Unsubscribe](#)